

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูสุศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1)งานวิจัยในประเทศไทย 2)งานวิจัยในต่างประเทศ และ3)สรุปผลงานวิจัย

งานวิจัยในประเทศไทย

สุชาติ โสภประยูร (2524: 58-61)ได้ทำการศึกษาเรื่อง "สมรรถนะของครูสุศึกษาระดับปริญญาตรี" เมื่อ พ.ศ. 2521 โดยทำการศึกษาในกลุ่มอาจารย์ 90 คน จากสถาบันผลิตครูสุศึกษา และหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย 223 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูสุศึกษาได้แก่ การเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนค่านิยมที่ดี การติดต่อประสานงานกับบุคลากรในโรงเรียน การติดตามนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ การจัดนิเทศการทางค่านิยมสุศึกษา การสอนสุศึกษาสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ การแนะนำนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ การสังเกตสุขภาพของนักเรียนในขณะที่สอน และการแนะแนวทางสุขภาพให้แก่ นักเรียน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มอาจารย์จากสถาบันผลิตครูสุศึกษา กับกลุ่มหัวหน้าหมวดพลานามัย พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ถนอมศรี ชูทอง (2524: 100-167)ได้ทำการศึกษาเรื่อง "สมรรถนะของครูสุศึกษาในทัศนะของผู้บริหารและครูสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้" โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากครูสุศึกษาจำนวน 161 คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 147 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสุศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่เป็นจริงกับสมรรถนะที่ต้องการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้านคือ ด้านวิชาการสุศึกษา ด้านการสอนสุศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ และเจตคติต่อวิชาสุศึกษา เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูสุศึกษาพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะที่ต้องการไม่มีความแตกต่างกัน แต่ความ

คิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของครูผู้ศึกษาในสภาพที่เป็นจริงนั้นแตกต่างกันในเรื่องความสามารถทางวิชาการผู้ศึกษา และการสอนผู้ศึกษา ส่วนความคิดเห็นในเรื่องอื่นนั้นไม่แตกต่างกัน

อัศนีย์ แสงวงศ์ (2525: 43-160) ได้ศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูหมวดพลานามัยที่มีบทบาทครูอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนและครูหมวดพลานามัยจำนวน 304 คน ผลการวิจัยพบว่า คำนวณความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนนั้น ทั้งผู้บริหารและครูหมวดพลานามัยมีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยสูงกว่าค่านการสอนผู้ศึกษา คำนบริการสุขภาพ และการจัดสิ่งแวดลอม เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูหมวดพลานามัยพบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน ในคณความต้องการนั้น ปรากฏว่าผู้บริหารและครูไม่ต้องการให้ครูผู้ศึกษาและครูอนามัยโรงเรียนเป็นคนเดียวกัน แต่ต้องการให้ครูอนามัยโรงเรียนช่วยสอนและแนะนำนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพในบางโอกาส สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของครูผู้ศึกษานั้นพอสรุปได้ว่าผู้บริหารและครูหมวดพลานามัยต้องการให้ครูผู้ศึกษามีบทบาทค่านการสอนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือค่านบริการสุขภาพซึ่งผู้บริหารและครูหมวดพลานามัยเห็นว่าครูผู้ศึกษาควรมีบทบาทเป็นอันดับที่ 2 รองจากครูอนามัยโรงเรียน และค่านการจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนนั้น ครูผู้ศึกษาได้รับการคาดหวังให้มีบทบาทเป็นอันดับที่ 3 รองจากผู้บริหารและครูอนามัยโรงเรียน

ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา (2528: 22-54) ได้ศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาผู้ศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 306 คน พบผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้ศึกษา คือ บทบาทในการปฐมพยาบาล การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การจัดสิ่งแวดลอม และการเน้นตัวอย่างแก่นักเรียนค่านสุขภาพ

อัจฉราลักษณ์ ปิ่นทับทิม (2528: 24-52) ได้ศึกษาเรื่อง "ความต้องการการนิเทศของครูผู้ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 2" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 96 คน พบว่าครูผู้ศึกษาส่วนใหญ่มีหน้าที่ซึ่งนอกเหนือจากการสอนคือ ร้อยละ 22.30 มีหน้าที่ทางการปกครอง ร้อยละ 18.92 มีหน้าที่ในโครงการสุขภาพในโรงเรียน ร้อยละ 16.22 รับผิดชอบงานพยาบาล ร้อยละ 7.43 ทำหน้าที่ธุรการ ร้อยละ 6.05 ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร และมีเพียงร้อยละ 10.14

เท่านั้นที่ปฏิบัติการสอนอย่างเคียวโดยไม่มีหน้าที่อื่นๆ

เฉลิมพล คันสกุล และสุปรียา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2528: 67-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษามหาวิทยาลัยที่ความรับผิดชอบและสัดส่วนของบุคลากรสุศึกษาตามความต้องการของหน่วยงานที่ใช่" โดยศึกษาจากผู้บริหารและบุคลากรสุศึกษาของหน่วยงาน 5 แห่ง คือกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานครและหน่วยงานเอกชน รวม 296 คน เป็นผู้บริหาร 84 คนและบุคลากรสุศึกษา 212 คน ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรสุศึกษา 9 ด้านคือ การวินิจฉัยปัญหาสาธารณสุข การวางแผนสุศึกษาและการแก้ปัญหาอนามัย การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ การวัดและประเมินผลงาน การจัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่และบุคลากรต่างๆในเรื่องสุภาพอนามัย การให้สุศึกษาค้นคว้าผลงานและกระบวนการกลุ่มชน การจัดเตรียมผลิตและใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา การทำงานวิจัยทางสุศึกษา การประสานงานและการแนะแนวสุศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและบุคลากรสุศึกษามีการประเมินค่าบทบาทของบุคลากรในสภาพความต้องการสูงกว่าสภาพที่ปฏิบัติจริง และเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของบุคลากรสุศึกษาตามสภาพการปฏิบัติจริงภายในหน่วยงานแล้วปรากฏว่า ผู้บริหารและบุคลากรสุศึกษาในกระทรวงสาธารณสุข ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานเอกชน มีการประเมินค่าบทบาทที่เป็นจริงของบุคลากรสุศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้บริหารและบุคลากรสุศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีการประเมินค่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ที่ควรรับผิดชอบของบุคลากรสุศึกษาตามการประเมินค่าบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารและบุคลากรสุศึกษาระหว่างหน่วยงาน 5 แห่งพบว่า กระทรวงสาธารณสุขกับกระทรวงศึกษาธิการมีการประเมินค่าบทบาทที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในระดับผู้บริหารและบุคลากรสุศึกษา ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับกรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการกับหน่วยงานเอกชน กระทรวงศึกษาธิการกับทบวงมหาวิทยาลัย และทบวงมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานเอกชนนั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในระดับบุคลากร ส่วนในระดับผู้บริหารนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฉิน (Chen 1975: 172-176) ศึกษารวบรวมงานสุขภาพในโรงเรียน" (Role Relationship in a school Health Interdiscipline Team) โดยใช้แบบสอบถามกับแพทย์ประจำโรงเรียน 33 คน ครูสุขภาพ 130 คน และพยาบาลประจำโรงเรียน 130 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองลอสแอนเจลิส 132 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูสุขภาพได้รับการคาดหวังให้มีบทบาทด้านการสอนสูง ส่วนบทบาทด้านการประสานงานกับท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่แพทย์ประจำโรงเรียนกับครูสุขภาพร่วมกันจัดทำ ด้านการแจ้งข่าวสารและการวางกฎเกณฑ์ทางสุขภาพ เป็นหน้าที่ซึ่งกระทำร่วมกับพยาบาลประจำโรงเรียน สำหรับบทบาทในการวางนโยบายสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตลอดจนการให้ข่าวสารเรื่องการใช้ยาในทางที่ผิดถือเป็นบทบาทที่บุคลากรทั้ง 3 ฝ่ายปฏิบัติร่วมกัน

เดวิส (Davis 1983: 610-613) ศึกษารวบรวมงานสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเรื่องการสอนสุขภาพ" (Generic Role Verification of Entry level Health Educators in Canada) โดยการใช้แบบสอบถามกับครูใหญ่และครูสุขภาพในโรงเรียน 8 แห่งในเมืองชิคาโก ศึกษากลุ่มตัวอย่าง 10 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของครูสุขภาพ มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับบทบาทของครูใหญ่ในการสอนสุขภาพ ได้แก่ การจัดศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากร การประเมินหลักสูตร การแจ้งครูสอนวิชาสุขภาพ การรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การรักษามาตรฐานและการควบคุมหลักสูตร การประสานงานบริการสุขภาพ งานบริหารบุคลากร การจัดงบประมาณ และการสนับสนุนการสอน
2. ความคิดเห็นของครูสุขภาพเกี่ยวกับบทบาทของครูใหญ่ด้านการสอนสุขภาพ ได้แก่ การให้ความสนับสนุน การจัดการการสอน การสังเกตการสอน การประเมินเนื้อหาในรายวิชา และการนิเทศวิชาสุขภาพ

บีลีย์ (Beazley 1984: 2985) ศึกษารวบรวมงานสุขภาพในคานาดา" (A Study of High School Principal's Role in Health Education)

โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในสถานพยาบาล และในโรงเรียนจำนวน 194 คน ผลการวิจัยพบว่า หน้าที่ของบทบาทนี้ คือ การให้สุขศึกษาทั้งด้านการสอน การดูแลผู้ป่วย และการบริหารงาน สำหรับบทบาทของนักศึกษานั้นได้แก่ การประเมินความต้องการ การวางแผนโครงการ การประสานงาน การให้บริการทางวิชาการ และการพัฒนาวิชาชีพสุขศึกษา

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยดังกล่าวแล้วข้างต้น ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของครูสุขศึกษาว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางสุขภาพของนักเรียนมาก เนื่องมาจากงานของครูสุขศึกษาเน้นที่การสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ประกอบกับครูสุขศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการให้บริการสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อีกทั้งยังถูกคาดหวังให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องสุขภาพ เป็นผู้สำรวจความสนใจ ความต้องการและปัญหาสุขภาพของนักเรียน มีความรู้และความสามารถในการใช้แหล่งบริการสุขภาพในชุมชน เป็นผู้วางแผนพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางสิ่งแวดล้อมและบริการสุขภาพในโรงเรียน รวมทั้งการรับผิดชอบดูแลนักเรียนให้ได้รับบริการสุขภาพด้วย ซึ่งบทบาทเหล่านี้เป็นงานที่นอกเหนือจากการสอน แต่ก็มีผลต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้มาก